

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 183/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Valtiovarainvaliokunta (VaVM 8/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 2 §:n 2 kohta, 4 §:n 5 momentti ja 12 §, sellaisena kuin niistä on 12 § laeissa 645/2015, 1053/2018 ja 652/2019, sekä *muutetaan* 1 §:n 2 momentin 2 kohta, 2 §:n 3 ja 4 kohta, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 2 ja 7—9 kohta, 5 §, 6 §:n 1 momentin 4 ja 11 kohta ja 2 momentti sekä 10 §, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 4 kohta ja 4 §:n 1 momentin 8 ja 9 kohta laissa 252/2012, 6 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 308/2016 ja 6 §:n 1 momentin 11 kohta laissa 690/2021, sekä *lisätään* 1 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Harmaan talouden selvitysyksikkö ja sen tehtävät

Selvitysyksikön tehtävänä on:
-----

2) laatia viranomaiselle velvoitteidenhoitoselvityksiä 6 §:ssä säädettyihin käyttötarkoituksiin.

Eduskunnan vastaus EV 56/2026 vp

Mitä 2 momentin 2 kohdassa säädetään viranomaisesta, koskee myös julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *harmaalla taloudella* toimintaa, josta aiheutuvia lakisääteisiä velvoitteita laiminlyödään verojen, lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen taikka Tullin perimien maksujen suorittamisen välttämiseksi tai perusteettoman palautuksen saamiseksi;

4) *viranomaisella* viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:n 1 momentin 1—7 kohdassa tarkoitettua viranomaista sekä 2 momentissa tarkoitettua yhteisöä, laitosta, säätiötä ja yksityistä henkilöä silloin, kun viimeksi mainituilla on tai voi olla tietoja organisaatioiden, luonnollisten henkilöiden tai kuolinpesien taloudellisesta toiminnasta, taloudellisesta asemasta, julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamisesta tai kytkennöistä muihin organisaatioihin, luonnollisiin henkilöihin tai kuolinpesiin.

3 §

Ilmiöselvitys

Ilmiöselvityksessä kuvataan harmaan talouden ilmiöitä ja harmaan talouden torjuntaa sekä näiden vaikutuksia yksilöimättä organisaatiota, luonnollista henkilöä tai kuolinpesää.

4 §

Selvitysyksikön oikeus saada tietoja ilmiöselvitystä varten

Selvitysyksiköllä on oikeus saada pyynnöstä salassapitovelvollisuuden estämättä viranomaiselta ilmiöselvitysten laatimiseksi välttämättömät tiedot henkilöstä ja organisaatiosta seuraavasti:

2) luonnollisen henkilön tai kuolinpesän vastuu- ja omistusasemaa organisaatiossa sekä organisaation omistus- ja hallintasuhteita kuvaavat tiedot;

7) esitutkintaviranomaiselta esitutkintaa koskevat muutkin kuin 1—6 kohdassa tarkoitettut tiedot;

8) lukuun ottamatta oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 9 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja ja 10 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviksi määrättyjä tietoja, tiedot oikeushallinnon rekistereissä olevista

Eduskunnan vastaus EV 56/2026 vp

syyteharkinnassa, syytteessä tai tuomioistuinkäsittelyssä olevista ja olleista asioista sekä rikosasioita koskevista tuomioista;

9) Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 28 §:ssä tarkoitettussa ilmoituksessa ilmoitetut tiedot sekä mainitun ilmoituksen perusteella Verohallinnon saamat rikokseen liittyvät muutkin kuin tämän momentin 1—6 kohdassa tarkoitettut tiedot.

---

5 §

Velvoitteidenhoitoselvitys

Selvitysyksikkö laatii pyynnöstä velvoitteidenhoitoselvityksen, jos se on välttämätöntä 6 §:ssä säädettyjä käyttötarkoituksia varten. Velvoitteidenhoitoselvitystä pyytävä taho vastaa välttämättömyyttä koskevasta arvioinnista.

Velvoitteidenhoitoselvitystä koskevassa pyynnössä on yksilöitävä organisaatio tai henkilö, josta selvitystä pyydetään, esitettävä vahvistus siitä, että pyynnön välttämättömyys on arvioitu ja ilmoitettava selvityksen käyttötarkoitus siten, että velvoitteidenhoitoselvitys voidaan laatia tarpeellisilla tiedoilla. Harmaan talouden selvitysyksikkö tekee tietoja pyytävän tahon kanssa tietopalvelukuvauksen ennen kuin velvoitteidenhoitoselvitysten luovuttaminen kyseiseen käyttötarkoitukseen aloitetaan.

Velvoitteidenhoitoselvityksen voi myös pyytää ilmiöselvityksessä kuvatun ryhmän perusteella.

Selvitysyksikkö kuvaa velvoitteidenhoitoselvityksessä organisaation, luonnollisen henkilön tai kuolinpesän sekä näihin välittömästi kytkeytyvän organisaation, luonnollisen henkilön ja kuolinpesän toimintaa ja taloutta sekä veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien velvoitteiden hoitamista.

6 §

Velvoitteidenhoitoselvityksen käyttötarkoitus

Velvoitteidenhoitoselvitys laaditaan tukemaan:

---

4) työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua työttömyysvakuutusmaksujen määräämistä ja perintää ja työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien velvoitteiden täyttämisen valvontaa;

---

11) poliisin, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien tai Tullin suorittamaa rikosten ennalta estämistä, paljastamista ja selvittämistä;

Aikaisemmin laadittua velvoitteidenhoitoselvitystä voidaan käyttää samasta organisaatiosta tai luonnollisesta henkilöstä saman pyytäjän samaa käyttötarkoitusta varten laadittavan uuden velvoitteidenhoitoselvityksen laadinnassa.

Eduskunnan vastaus EV 56/2026 vp

10 §

Tietojen poistaminen selvitystietojärjestelmästä

Selvitystietojärjestelmään tallennetut ilmiöselvityksen laatimiseksi hankitut tiedot on poistettava kolmen vuoden kuluessa tietojen selvitystietojärjestelmään tallentamisesta. Tiedot tulee kuitenkin poistaa ilmiöselvityksen valmistuttua, jos ne eivät ole tarpeen 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun velvoitteidenhoitoselvityksen laatimiseksi tai muiden ilmiöselvitysten laatimiseksi. Säilytysaikaa voidaan jatkaa enintään yhdellä vuodella, jos tiedot edelleen ovat tarpeen 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittamiseksi.

Selvitystietojärjestelmään tallennetut velvoitteidenhoitoselvityksen laatimiseksi hankitut tiedot on poistettava, jos ne eivät ole tarpeen kyseisen selvityksen laatimiseksi, kuitenkin viimeistään yhden vuoden kuluessa tietojen selvitystietojärjestelmään tallentamisesta.

Selvitystietojärjestelmään tallennettu valmis velvoitteidenhoitoselvitys on poistettava viiden vuoden kuluttua selvityksen valmistumisesta, jollei selvityksen edelleen säilyttäminen ole 1 §:ssä säädetyn tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Selvityksen edelleen säilyttämisen välttämättömyys tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkastamisesta. Tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaisissa (831/1994).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20 _____.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 19 §:n 1 kohta seuraavasti:

19 §

Tietojen antaminen syyttäjä- ja esitutkintaviranomaisille

Verohallinto voi salassapitovelvollisuuden estämättä antaa yksittäistapauksessa pyynnöstä verotustietoja verovelvollista koskevine tunnistetietoineen:

1) syyttäjä- ja esitutkintaviranomaisille, jos tiedot ovat välttämättömiä rikosten ennalta estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä syytteeseenpanoa varten;

Eduskunnan vastaus EV 56/2026 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Laki

työtapaturma- ja ammattitautilain 255 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 255 §:n 1 momentin 2 kohta,
sellaisena kuin se on laissa 253/2020, seuraavasti:

255 §

Vakuutuslaitoksen oikeus antaa tietoja

Vakuutuslaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

2) ministeriölle, Verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaalivakuutusjärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvauteen tämän lain mukainen korvaus vaikuttaa, tämän lain mukaista korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista korvauksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatointia varten, sekä esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten paljastamista, selvittämistä ja syytteeseenpanoa varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 .

Laki

työntekijän eläkelain 205 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työntekijän eläkelain (395/2006) 205 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 279/2025, seuraavasti:

205 §

Tietojen antaminen rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi sekä kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi

-----
Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus antaa 2 momentissa tarkoitettuja tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä rikosten paljastamista, selvittämistä ja syytteeseen panoa varten sekä suojelupoliisille siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä sen toimialaan kuuluvien rikosten ennalta estämiseksi ja kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi sitä vakavasti uhkaavalta toiminnalta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain 6 ja 197 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 6 §:n 2 momentin 3 kohta ja 197 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 150/2025, seuraavasti:

6 §

Taksiliikenneluvan myöntäminen

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta taksiliikenneluvan oikeushenkilölle:

Eduskunnan vastaus EV 56/2026 vp

3) jota tai jonka liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 2 §:ssä tarkoitettua henkilöä tai sellaista omistajaa, joka yksin tai yhdessä ylenevässä tai alenevassa sukulaissuhteessa olevan henkilön, aviopuolison, rekisteröidyssä parisuhteessa toisen osapuolen tai samassa taloudessa asuvan henkilön kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhteisön pääomasta tai heillä on vastaava osuus yhteisön äänimäärästä, ei ole asetettu konkurssiin sen toimiessa henkilö-, taksi- tai tavaraliikennelupaa vaativalla toimialalla kahden viimeisimmän vuoden aikana; vaatimus koskee myös edellä mainittujen henkilöiden määräämisvallassa arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla olevaa yhteisöä;

---

197 §

Valvontaviranomaisen yleinen tiedonsaantioikeus

Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta maksutta tässä laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot toiminnanharjoittajaluvan hakijasta ja haltijasta, liikenteestä vastaavasta henkilöstä, yhteisön hallituksen jäsenestä tai toimitusjohtajasta taikka muussa siihen rinnastettavassa asemassa olevasta henkilöstä sekä henkilöstä, joka tosiasiallisesti johtaa yhteisön tai säätiön taikka ulkomaisen sivuliikkeen toimintaa taikka hoitaa sen hallintoa, avoimen yhtiön yhtiömiehestä, kommandiittiyhtiön vastuunalaisesta yhtiömiehestä ja eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän henkilöjäsenestä, kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollisesta yksityisestä elinkeinonharjoittajasta, henkilöluvun hakijasta ja haltijasta. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirastolla on vastaava tiedonsaantioikeus sellaisesta omistajasta, joka yksin tai yhdessä ylenevässä tai alenevassa sukulaissuhteessa olevan henkilön, aviopuolison, rekisteröidyssä parisuhteessa toisen osapuolen tai samassa taloudessa asuvan henkilön kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhteisön pääomasta tai heillä on vastaava osuus yhteisön äänimäärästä. Liikenne- ja viestintävirastolla on vastaava tiedonsaantioikeus sellaisesta yritys- ja yhteisötietolain 3 §:ssä tarkoitettusta rekisteröitävästä yksiköstä, jossa hakijan liiketoimintakiellosta annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu henkilö tai edellä kuvattu omistaja on tai on ollut vastaavassa johto-, vastuu- tai omistusasemassa. Liikenne- ja viestintävirastolla on edelleen oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta maksutta vastaavat tiedot tämän lain 16 §:ssä tarkoitettusta rekisteröitymisvelvollisesta ammattimaista tavarankuljetusta harjoittavasta palveluntarjoajasta, 7 luvussa tarkoitettusta kaupunkiraideliikenteen harjoittajasta, 127 ja 135 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajasta sekä 176 §:ssä tarkoitettusta ilmoitusvelvollisesta välitys- ja yhdistämispalvelun tarjoajasta. Tiedonsaantioikeus koskee myös rikosrekisteriä ja sakkorekisteriä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Eduskunnan vastaus EV 56/2026 vp

Helsingissä 13.5.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri